

[cover page]

Ръководство за имунизациите в детската възраст за деца до 13-месечна възраст

Имунизация

Най-безопасният начин да предпазите Вашето дете

[page 2]

„Двете мероприятия в общественото здравеопазване, оказали най-голям ефект върху здравето в световен мащаб, са чистата вода и ваксините“.

Световна здравна организация

[page 3]

В това ръководство се описват всички планови имунизации в детската възраст за деца до 13-месечна възраст.

Съдържание

Обобщение

Общи въпроси за имунизациите

DTaP/IPV/Hib ваксина

MenC ваксина

Hib/MenC ваксина

MMR ваксина

Пневмококова ваксина (PCV)

Други имунизации

БЦЖ ваксина

Ваксина против хепатит В

Следете за симптоми за менингит и септицемия

Кратък речник

Схема за обезщетения при увреждания от ваксини

Повече информация

Програма за плановите имунизации в детска възраст

Непланови имунизации за децата, изложени на риск

[page 4]

Обобщение

Какви имунизации ще бъдат направени на детето ми на 2-, 3- и 4-месечна възраст и след това между 12- и 13-месечна възраст?

Детето Ви ще бъде имунизирано срещу:

Заболявания и ваксини	2 месеца	3 месеца	4 месеца	Между 12 и 13 месеца
дифтерия, тетанус, коклюш (магарешка кашлица), полиомиелит, <i>Хемофилус инфлуенце</i> тип b (Hib) – известна като DTaP-IPVHib (5-в-1) ваксина	☐	☐	☐	
пневмококова инфекция – PCV13 ваксина	☐		☐	
менингококова инфекция – MenC ваксина		☐	☐	
<i>Хемофилус инфлуенце</i> тип b (Hib) и менингит тип C – Hib/MenC ваксина				☐
морбили, паротит (заушка) и рубеола – MMR ваксина				☐
пневмококова инфекция – PCV13 ваксина				☐

[page 5]

Общи въпроси за имунизациите

Какво представляват имунизациите?

Имунизациите са начин за предпазване от тежки заболявания.

След имунизирание организмът може по-добре да се бори с тези заболявания, ако влезе в контакт с тях.

Как действат ваксините?

Има заболявания, които могат да доведат до смърт при деца или да предизвикат дълготрайни увреждания на здравето. Ваксините съдържат малка част от бактериите или вирусите, които предизвикват заболяването, или малко количество от химическите вещества, които бактериите произвеждат. Ваксините действат като стимулират имунната система на организма да произвежда антитела (субстанции, които се борят с инфекциите и заболяванията). След това, ако Вашето дете влезе в контакт с инфекцията, антителата ще я разпознаят и ще са готови да защитят организма.

[page 6]

Кога трябва да бъде имунизирано детето ми?

От важно значение е Вашето дете да бъде имунизирано на правилната възраст и с правилния брой дози, за да се гарантира, че е напълно защитено сега и по-късно през живота си. Ваксините се препоръчват на определени възрасти въз основа на проучвания, показващи кога децата са изложени на най-голям риск от различни заболявания и на каква възраст ваксините действат най-добре.

Първата планова ваксина се поставя на дву-, три- и четиримесечна възраст. Децата ще получат следващи дози от тези имунизации, когато са на възраст между 12 и 13 месеца и след това на възраст около 3 години и 4 месеца (преди започване на училище) и отново на 13-годишна възраст (вижте таблицата в края на брошурата).

Защо бебетата се ваксинират в такава ранна възраст?

Някои заболявания може да са особено тежки при малки деца, ето защо е важно да се гарантира, че са защитени възможно най-рано.

Защо детето ми се нуждае от повече от една доза от всяка ваксина?

Повечето имунизации трябва да се прилагат повече от един път за пълна защита на Вашето дете. Всяка доза подсилва имунитета до подходящо, защитно ниво.

Например, необходими са три дози от DTaP/IPV/Hib (5-в-1) ваксината за осигуряване на най-добра защита. Бустерните дози преди започване на училище и в тийнейджърската възраст удължават защитата по-късно през живота.

Как ще разбера кога трябва да се направят имунизациите на детето ми?

От клиниката на Вашия общопрактикуващ лекар, здравния център или детската консултация ще Ви изпратят час за имунизациите на детето Ви. Ако не можете да отидете, свържете се с тях за пренасрочване на друг час. Всички планови имунизации в детската възраст са безплатни.

Какво да направя, ако пропусна планирания час?

Ако пропуснете или отложите часа, запазете друг час.

Вашето дете може да продължи плановите имунизации, без да започва отначало.

[page 7]

Какво ще се случи по време на планирания час?

Практикуващата сестра (или патронажната сестра или общопрактикуващия лекар) ще Ви обясни за имунизациите и ще отговори на въпросите Ви. При бебетата инжекциите се поставят в бедрото, а при децата над 12 месеца обикновено се използва горната част на ръката.

Ако някои заболявания са изчезнали от страната, защо трябва да се правят имунизации против тях?

В Обединеното кралство честотата на тези заболявания се поддържа ниска чрез високия процент на имунизации. В световен мащаб над два милиона души умират от инфекциозни заболявания, които могат да бъдат предотвратени чрез широко използвани ваксини, като 1,4 милиона от тях са деца под петгодишна възраст. Повечето от тези смъртни случаи могат да бъдат предотвратени чрез имунизации. Тъй като все повече хора пътуват в чужбина и повече хора посещават страната ни, съществува риск тези заболявания отново да се появят в Обединеното кралство. Тези заболявания може да се предадат на хора, които не са били имунизирани, ето защо Вашето дете е изложено на по-висок риск, ако не е предпазено. Имунизациите защитават не само Вашето дете – те също така помагат за предпазване на Вашето семейство и цялата общност, особено хората, които по медицински причини не могат да бъдат имунизирани.

Не забравяйте, че никога не е късно Вашето дете да бъде имунизирано. Ако детето Ви е пропуснало имунизация и е по-голямо от препоръчаната възраст, консултирайте се с практикуващата сестра, патронажната сестра или общопрактикуващия лекар за организиране на тяхното имунизиране.

[page 8]

Как е установено, че ваксините са безопасни?

Преди да получат разрешение за употреба, всички лекарства (включително ваксините) се проучват основно за оценка на тяхната безопасност и ефикасност. След като за тях бъде получено разрешение за употреба, безопасността на ваксините продължава да се следи. Всички редки странични действия, които бъдат открити, могат след това да бъдат допълнително оценени. Всички лекарства могат да предизвикват странични действия, но ваксините са сред най-безопасните. Проучванията в световен мащаб доказват, че имунизацията е най-безопасният начин за защита на здравето на Вашето дете.

Притеснявам се, че детето ми ще е неспокойно от инжекцията.

Вашето дете може да плаче и да е неспокойно за няколко минути, но децата обикновено се успокояват след като ги гушнете.

Детето ми ще получи ли някакви странични действия от инжекцията?

Някои бебета ще получат странични действия. Те може да получат:

- зачервяване, подуване или чувствителност на мястото на поставяне на инжекцията (което постепенно ще изчезне от само себе си);
- леко раздразнение и неразположение или
- повишена температура (треска).

Какво представлява треската?

Треската е температура над 37,5°C. Тя се среща много често при малки деца, но обикновено е лека. Ако лицето на Вашето дете е горещо при допир и изглежда червено или има зачервяване, детето Ви може да има треска. Можете да проверите температурата на детето с термометър.

[page 9]

Ако Вашето дете има повишена температура и изглежда неразположено:

- дайте на детето течен парацетамол или ибупрофен (от важно значение е да спазвате инструкциите на шишето);
- давайте на детето много течности;
- уверете се, че детето не е прекалено много облечено или завито с прекалено многозавивки;
- проверете дали температурата в стаята е подходяща и не е прекалено топло (около 18-21 градуса).

Ако температурата на Вашето дете остане висока или се тревожите, свържете се с практикуващата сестра, патронажната сестра или общопрактикуващия лекар.

Важно е да давате само течен парацетамол или ибупрофен, ако детето Ви има повишена температура или изглежда неразположено след ваксинацията.

Те не бива да се дават преди или след ваксинацията като средство „за всеки случай“, тъй като може да попречат на действието на ваксината.

Не забравяйте: никога не давайте лекарства, съдържащи аспирин, на деца под 16 години.

Ако се тревожите за детето си, доверете се на инстинктите си. Консултирайте се с Вашия общопрактикуващ лекар или позвънете на NHS Direct Wales на **0845 46 47**.

Незабавно позвънете на клиниката, ако в някой момент Вашето дете:

- има температура 39°C или повече или
- получи гърч (вижте стр. 12).

Ако клиниката е затворена и не можете да се свържете с лекар по друг начин, доверете се на инстинкта си и отидете в отделението за спешна помощ в най-близката болница.

[page 10]

Притеснявам се, че детето ми може да има алергии.

Ваксината може ли да се постави?

Да. Астмата, екземата, сennата хрема, непоносимостта към храни и алергиите не възпрепятстват поставянето на ваксини по имунизационната програма от планови ваксини в детската възраст. Ако имате някакви въпроси, консултирайте се с практикуващата сестра, патронажната сестра или общопрактикуващия лекар.

Някои бебета алергични ли са към ваксината?

Много рядко може да се получи алергична реакция малко след имунизирането. Тази реакция може да се изразява в обрив или сърбеж, засягащ цялото тяло или част от него. Медицинските специалисти, поставящи ваксината, ще знаят какво да направят в този случай. Това не означава, че Вашето бебе трябва да спре да получава имунизациите.

Дори още по-рядко някои хора могат да получат тежка реакция до няколко минути след имунизацията, която предизвиква затруднения в дишането и може да доведе до колапс. Това се нарича анафилактична реакция. Неотдавнашно проучване показва, че се наблюдава само една анафилактична реакция на около милион имунизации. Поставящите имунизациите са обучени да се справят с анафилактични реакции и децата се възстановяват напълно с навременно лечение.

Анафилактичната реакция е тежка и незабавна алергична реакция, която изисква спешно медицинско лечение.

Има ли някакви причини моето дете да не бъде имунизирано?

Има много малко причини бебетата да не могат бъдат имунизирани.

Ваксини не бива да се поставят на бебета, които са имали:

- потвърдена анафилактична реакция към предишна доза на ваксината или
- потвърдена анафилактична реакция към неомицин, стрептомицин или полимиксин В (антибиотици, които може да са добавени в малки количества към ваксините).

[page 11]

По принцип, децата с *потисната имунна система* не бива да получават живи ваксини. Децата с потисната имунна система са:

- децата, чиято имунна система не функционира правилно поради прилагането на лечение за сериозни състояния, като трансплантация или рак или
- деца, които имат някакво заболяване, което повлиява имунната система, като тежък първичен имунодефицит (много рядко заболяване), което означава, че има по-голяма вероятност детето да се зарази с инфекции.

Ако това се отнася за Вашето дете, трябва да кажете на медицинските специалисти, поставящи ваксината, преди имунизацията. Трябва да поискате съвет от специалист, преди да приложите живи ваксини, като MMR (и БЦЖ за децата, които се нуждаят от нея). Няма други причини, поради които ваксините категорично да не се прилагат.

Ако Вашето дете:

- има нарушение на кръвосъсирването (напр. хемофилия – заболяване, при което кръвта не се съсирва правилно) или
- е имало гърч, които не е свързан с треска, консултирайте се с медицинското лице, поставящо ваксината, преди Вашето дете да бъде имунизирано.

Какво да правя, ако детето ми е болно в деня на планирания час?

Ако Вашето дете има леко заболяване без температура, като настинка, имунизацията трябва да се направи както нормално. Ако Вашето бебе е болно и има температура, отложете имунизацията, докато то оздравее.

Това се прави, за да се предотврати температура, свързана с ваксината, или ваксината да не повиши температурата, която детето вече има.

[page 12]

Какво представляват гърчовете?

Гърчовете се наричат още припадъци или конвулсии, при които детето започва да трепери или се появява ригидност (скованост) и то може да загуби съзнание. Някои гърчове са свързани с треска, а други – не.

Гърчовете, свързани с треска (може да се наричат фебрилни гърчове или фебрилни конвулсии), са редки през първите шест месеца от живота и са най-чести през втората година от живота. След тази възраст те стават не толкова чести и са редки след петгодишна възраст.

Повечето деца, които получат фебрилни гърчове, се възстановяват напълно. Когато едно дете получи гърч малко след имунизирание, той може да не е бил предизвикан от ваксината или треската. Гърчът може да се дължи на основно медицинско заболяване. Ако детето Ви получи гърч след имунизация, свържете се с Вашия общопрактикуващ лекар. Може да Ви насочат към специалист за съвет относно допълнителни изследвания и бъдещите имунизации. Ако клиниката е затворена или не можете да свържете с тях, отидете направо в отделението за спешна помощ в най-близката болница.

Детето ми се роди преждевременно. Кога трябва да се направи първата имунизация на недоносените бебета?

Недоносените бебета може да са изложени на по-голям риск от инфекции. Те трябва да се имунизират съгласно препоръчаната схема от два месеца след раждането, независимо колко по-рано са родени.

Детето ми може ли да се зарази с болестта от ваксината?

Не, това е невъзможно. Инактивираните (мъртвите) ваксини съдържат мъртви вируси или бактерии – или части от вирус или бактерия, а те не могат да предизвикат заболяване. При живите ваксини (като MMR и БЦЖ) някои деца проявяват признаци, които изглеждат като лека форма на заболяването. Например, те може да получат обрив, който изглежда като обрив при морбили, но това не е вредно и всъщност може да показва, че ваксината действа.

Детето ми трябва ли да бъде имунизирано?

В Обединеното кралство родителите решават дали детето им да бъде имунизирано или не. Ваксинациите се препоръчват, защото осигуряват на Вашето дете защита срещу тежки заболявания, повечето от които може да са смъртоносни.

[page 13]

В световен мащаб днес голям брой деца рутинно се защитават с ваксини. В резултат от това, някои от най-тежките заболявания може в скоро време да изчезнат.

Колко трябва да изчакам, преди да мога да заведа детето си на плуване?

Можете да заведете детето си да плува по всяко време преди и след имунизацията.

Има ли други начини за имунизирание на детето ми?

Няма друг доказан, ефикасен начин за имунизирание на Вашето дете.

Факултетът по хомеопатия (Faculty of Homeopathy) (регистрираната организация на лекарите, квалифицирани да практикуват хомеопатия) следва указанията на Министерството на здравеопазването на Обединеното кралство и съветва пациентите да имунизират децата си със стандартните ваксини, освен ако няма медицински противопоказания. За повече информация посетете www.trusthomeopathy.org

Защо имунизационната програма се променя периодично?

Имунизационните програми периодично се преглеждат, за да се гарантира, че на всички деца се предлага защита срещу предотвратими заболявания.

Когато станат налични нови ваксини или проучванията покажат, че прилагането на наличните ваксини по различно време подобрява защитата, програмите ще бъдат променени. Скорошните промени в програмата на Обединеното кралство са:

- подмяна на пневмококовата ваксина (PCV), която предоставяше защита против седем щама на пневмококови бактерии с PCV13, която осигурява защита срещу шест допълнителни щама, и
- комбиниране на ваксинациите, които преди се прилагаха на два приема на 12- и 13-месечна възраст в един прием между 12 и 13 месеца.

[page 14]

Повече информация за заболяванията и ваксините DTaP/IPV/Hib вакцина

Вашето дете трябва да бъде имунизирано с ваксината DTaP/IPV/Hib на дву-, три- и четиримесечна възраст. Ваксината осигурява защита против пет различни заболявания – дифтерия, тетанус, коклюш (магарешка кашлица), полиомиелит и *Хемофилус инфлуенце* тип b (Hib).

Вашето дете трябва да получи Hib бустер (в комбинация с MenC) между 12- и 13-месечна възраст; бустерни дози против дифтерия, тетанус, коклюш и полиомиелит отново преди да тръгне на училище, както и допълнителна бустерна доза против тетанус, дифтерия и полиомиелит между 13- и 18-годишна възраст.

Колко ефикасна е DTaP/IPV/Hib ваксината?

Проучванията показват, че DTaP/IPV/Hib ваксината е много ефикасна в осигуряването на защита на Вашето дете против тези пет тежки заболявания.

Необходими са допълнителни дози за удължаване на тази защита с израстването на детето.

Какво представлява дифтерията?

Дифтерията е тежко заболяване, което обикновено започва с възпалено гърло и бързо може да предизвика дихателни проблеми. Тя може да увреди сърцето и нервната система, а в тежки случаи и да предизвика смърт. Преди въвеждането на ваксината против дифтерия в Обединеното кралство годишно имаше до 70 000 болни и до 5 000 смъртни случая.

Какво представлява тетанусът?

Тетанусът е заболяване, засягащо нервната система, което може да доведе до мускулни спазми, дихателни проблеми и да причини смърт. Той се причинява, когато микробите, срещани се в почва и тор, навлязат в организма през отворени рани или изгаряния. Тетанусът не може да се предава от човек на човек.

[page 15]

Какво представлява коклюшът (магарешката кашлица)?

Коклюшът (магарешка кашлица) е заболяване, което може да предизвика продължителни пристъпи на кашлица и задушаване, които затрудняват дишането. Заболяването може да трае до 10 седмици. Бебетата под една година са изложени на най-голям риск – за тях заболяването е много тежко и може да доведе до смърт. То обикновено не е толкова тежко при по-големи деца. Преди въвеждането на ваксината против коклюш, средният брой на съобщените случаи в Обединеното кралство всяка година беше 120 000 и 92 деца починаха през годината преди въвеждането на ваксината.

Какво представлява полиомиелитът?

Полиовирусът е вирус, който атакува нервната система и може да предизвика постоянна парализа на мускулите. Полиомиелитът може да засегне гръдните мускули или мозъка и да доведе до смърт. Преди въвеждането на ваксината против полиомиелит в Обединеното кралство се наблюдаваха до 8 000 случая в рамките на епидемичните години.

Поради непрекъснатия успех на полиомиелитната ваксинация в Обединеното кралство не е имало случаи на естествена полиомиелитна инфекция през последните 20 години (последният случай е от 1984).

Какво представлява хемофилус инфлуенца тип b?

Хемофилус инфлуенце тип b (Hib) е инфекция, причинена от бактерия *Хемофилус инфлуенце* тип b. Тя може да доведе до множество тежки заболявания, като отравяне на кръвта (септицемия), пневмония и менингит, които могат да доведат до смърт, ако не се лекуват бързо. Hib ваксината осигурява защита на Вашето бебе само против типа менингит, предизвикван от бактерия *Хемофилус инфлуенце* тип b – тя не предоставя защита против никакъв друг вид менингит. Преди въвеждането на Hib ваксината годишно се наблюдаваха около 800 случая при малки деца. След въвеждането на ваксината броят на децата под петгодишна възраст с Hib намалел с 99%.

Има няколко типа менингит, които могат да бъдат причинени от бактерии и вируси (вижте раздела за менингит и септицемия на стр. 25).

[page 16]

След имунизирание с DTaP/IPV/Hib

Вашето дете може да прояви някои от следните странични реакции, които обикновено са леки:

- нормално е Вашето дете да е неразположено за период до 48 часа след поставянето на инжекцията;
- Вашето дете може да развие лека треска (вижте стр. 8);
- можете да забележите малка подутина на мястото на поставяне на инжекцията, но тя постепенно ще изчезне.

Ако мислите, че Вашето дете има някаква друга реакция към ваксината и се тревожите от това, консултирайте се с практикуващата сестра, патронажната сестра или общопрактикуващия лекар.

Родителите и грижещите се за децата също могат да съобщават за подозирани странични реакции на ваксините и лекарствата посредством схемата „Жълта карта“ (Yellow Card Scheme). Можете да направите това онлайн, като посетите

www.yellowcard.gov.uk

или като позвъните на горещата линия на схемата „Жълта карта“ на безплатния телефон **0808 100 3352** (понеделник до петък 10.00 до 14.00).

Пневмококова ваксина (PCV)

Вашето дете трябва да бъде имунизирано с PCV ваксината на дву-, три- и четиримесечна възраст.

Какво представлява пневмококовата инфекция?

Пневмококовата инфекция е една от най-честите причини за менингит, но тя също така предизвиква инфекции на ухото (възпаление на средното ухо), пневмония и някои други тежки заболявания.

Колко ефикасна е PCV?

Ваксината осигурява известна защита против тези заболявания, но не защитава против всички типове пневмококови инфекции и менингит, предизвикани от други бактерии и вируси (вижте раздела за менингит и септицемия на стр. 25).

След имунизацията с PCV

Най-често съобщаваните нежелани реакции са тези около мястото на поставяне на инжекцията (болезненост, зачервяване, подуване), треска, раздразнителност, намален апетит и нарушен сън (вижте също стр. 8).

[page 17]

MenC ваксината

Вашето дете трябва да бъде имунизирано с MenC ваксина на дву-, три- и четиримесечна възраст. Ваксината осигурява защита против менингит и септицемия (отравяне на кръвта), предизвикани от бактерии от менингококова група C. Преди въвеждането на ваксината имаше около 1 500 болни и 150 смъртни случая всяка година. MenC ваксината не осигурява защита против менингит, причиняван от други бактерии или вируси (вижте стр. 25).

Колко ефикасна е MenC ваксината?

След въвеждането на ваксината броят на бебетата под едногодишна възраст с група C заболяване е намалял с около 99%.

През втората година от живота е необходима бустерна доза от MenC за осигуряване на дълготрайна защита.

Както менингитът, така и септицемията са много тежки. Вижте стр. 25 за описанията на заболяванията, техните признаци и симптоми, както и какво да се прави при тяхната поява.

След имунизирание с MenC ваксината

След тази ваксинация много често детето получава известно зачервяване, подуване или чувствителност на мястото на поставяне на инжекцията. При някои бебета може да се наблюдава раздразнителност, нарушен сън, повръщане или отказ от храна.

Бустер на Hib/MenC ваксината

Вашето дете ще има нужда от доза от комбинираната ваксина Hib/MenC между 12- и 13-месечна възраст за подсилване на защитата против *Хемофилус инфлуенце* тип b (Hib) и менингококови инфекции тип C. Този бустер ще бъде приложен като еднократна инжекция по същото време като PCV и MMR ваксината за защита на Вашето дете през ранните детски години.

[page 18]

След имунизиране с Hib/MenC бустер

След тази ваксинация много често при бебета се наблюдава зачервяване, подуване и чувствителност на мястото на инжекцията. Също така често се наблюдава раздразнителност, сънливост, отказ от храна и лека треска.

[page 19]

MMR ваксината

MMR ваксината осигурява защита против морбили, паротит и рубеола. Първата доза на MMR ваксината трябва да се постави между 12- и 13-месечна възраст, когато имунитетът на бебето от майката напълно е изчезнал. Ваксината се прилага по време на поставянето на Hib/MenC and PCV ваксинациите. Тя се прилага отново, когато децата са на около три години и 4 месеца.

Ваксината съдържа отслабен тип на живи вируси на морбили, паротит и рубеола. Тъй като вирусите са отслабени, хората, на които е поставена ваксината, не могат да се заразят със заболяването от ваксината или да заразят други хора.

Колко ефикасна е MMR ваксината?

След въвеждането ѝ в Обединеното кралство през 1988, MMR ваксината почти е изкоренила трите заболявания в ранната детска възраст.

Какво представляват морбилите?

Морбилите са една от най-заразните познати болести и се причиняват от вирус. Почти всеки, който се зарази, ще има висока температура, обрив и общо неразположение. Децата често трябва да останат на легло за около пет дни и да отсъстват от училище за 10 дни. При възрастните има вероятност болестта да продължи по-дълго. Не може да се каже кой ще бъде сериозно засегнат от морбили. Често при децата, които се разболеят от морбили, има усложнения. Най-честите усложнения включват проблеми с ушите, белодробни инфекции, диария и гърчове. По-редките усложнения включват енцефалит (инфекция на мозъка) и мозъчно увреждане. В много тежки случаи заболяването може да доведе до смърт. През 1987 (годината преди въвеждането на MMR в Обединеното кралство) се наблюдават 86 000 случая на заразени деца с морбили и 16 умират.

Как се разпространяват?

Кашлица или кихане могат да разпространят вируса в обширна зона.

Тъй като заболяването е изключително заразно, има риск Вашето дете да се зарази с морбили, ако не е защитено и влезе в контакт с болен от морбили.

[page 20]

Какво представлява паротитът?

Паротитът (заушката) се причинява от вирус, който предизвиква треска, главоболие и болезнени, подути жлези в областта на лицето, врата и челюстите. Заболяването може да доведе до постоянна глухота, вирусен менингит (инфекция на обвивката на мозъка) и енцефалит. То обикновено предизвиква болезнено подуване на тестисите при възрастни и юноши от мъжки пол и може да засегне яйчниците при жените. Заушката трае около 7 до 10 дни. Преди въвеждането на MMR ваксината около 1 200 души годишно постъпваха в болница поради заушка.

Как се разпространява?

Заушката се разпространява по същия начин като морбили. Тя е почти толкова заразна, колкото грипа.

Какво представлява рубеолата?

Рубеолата също се причинява от вирус. При децата обикновено е лека и протича незабелязано. Причинява краткотраен обрив, подути жлези и възпалено гърло. Рубеолата е много тежка за неродените бебета. Тя може сериозно да увреди зрението, слуха, сърцето и мозъка.

Това състояние се нарича синдром на вродена рубеола (СВР). През петте години преди въвеждането на MMR ваксината, годишно около 43 бебета в Обединеното кралство се раждаха със синдром на вродена рубеола. Най-голямата опасност от инфекцията с рубеола е за неродените бебета през първите три месеца на бременността. Ако майката се зарази през този период, в 9 от 10 случая бебето ще се роди с глухота или слепота, увредено сърце или умствено увреждане. Спонтанните аборти също са чести при жени, заразени с рубеола по време на бременността. В много случаи бременните жени се заразяват с рубеола от своите собствени деца или тези на приятелите си.

Как се разпространява?

Рубеолата се разпространява по същия начин като морбили и паротит. Тя е почти толкова заразна, колкото грипа.

[page 21]

След ваксиниране с MMR

Трите вируса във ваксината MMR действат по различно време и могат да предизвикат следните странични реакции след първата доза:

- 6 до 11 дни след имунизирването, тъй като започва да действа частта от ваксината за морбили, много често се получава треска. При някои деца се получава обрив, подобен на този при морбили, и те отказват да се хранят (за съвети относно лечението на треската вижте стр. 9);
- около 1 на всеки 1 000 имунизирани деца може да получи гърч от треската. Това се нарича фебрилен гърч (вижте стр. 12). Но ако детето не е имунизирано и се зарази с морбили, изгледите да получи припадък са пет пъти по-големи.
- в някои случаи децата може да получат симптоми като при заушка (температура и подуване на жлезите) около три седмици след имунизацията, защото тогава започва да действа частта от ваксината против заушка;
- много рядко децата може да получат обрив от малки петна по кожата шест седмици след ваксинацията. Това обикновено се причинява от частите на ваксината за морбили или рубеола. Ако забележите петна като тези, заведете детето си в клиниката на Вашия общопрактикуващ лекар за преглед и съвет как да се лекува обрива;
- по-малко от 1 дете на милион може да получи енцефалит след ваксинацията, но има много малко доказателства, че това действително се причинява от ваксината. Ако детето обаче не е ваксинирано и се зарази с морбили, вероятността да получи енцефалит е около 1 на 1 000.

Страничните реакции след втората доза са дори още по-редки и обикновено по-леки (вижте също стр. 16).

Алергии към яйца

MMR ваксината може да се прилага безопасно на деца, които са имали тежка алергична (анафилактична) реакция към яйца. Ако имате някакви опасения, разговаряйте с Вашата практикуваща сестра, патронажна сестра или лекар.

[page 22]

Пневмококовата ваксина (PCV)

Вашето дете трябва да бъде имунизирано с бустерна доза на PCV между 12- и 13-месечна възраст за осигуряване на дълготрайна защита против пневмококова инфекция.

След имунизацията с PCV бустер

Най-често съобщаваните странични реакции са тези на мястото на инжекцията (болезненост, зачервяване, подуване), треска, раздразнителност, намален апетит и намален сън (вижте също стр. 8).

Ще доведе ли едновременното прилагане на MMR и PCV до претоварване на имунната система на детето?

Не. Още от раждането на децата, имунната им система ги предпазва от микробите около тях. Без тази защита те няма да могат да се преборят с инфекциите от хилядите бактерии и вируси, които покриват кожата, носа, гърлото и червата.

Тази защита продължава през целия живот.

Теоретично при децата може да се получи ефективен отговор към около 10 000 ваксини във всеки един момент. Имунната система на бебето е в състояние и лесно се справя с прилагането на няколко ваксини в едно и също време.

[page 23]

Други имунизации

БЦЖ ваксина – защита против туберкулоза (ТБ)

БЦЖ ваксината не е част от имунизационната програма за всички деца. Тя се предлага на бебетата, при които има по-голяма вероятност за близък и продължителен контакт с болен от ТБ. Ваксинацията се предлага в рамките на няколко дни след раждането.

Какво представлява ТБ (туберкулозата)?

Туберкулозата е инфекция, която обикновено засяга белите дробове. Тя може да засегне и други части на тялото. Повечето случаи могат да бъдат излекувани. Туберкулозата също така може да предизвика много тежки форми на менингит.

След имунизацията

На мястото на инжекцията може да се появи мехур или възпалено място. То постепенно ще изчезне и е най-добре да не се покрива. На възпаленото място може да остане малък белег, което е нормално. Ако имате притеснения или смятате, че възпаленото място може да се е инфектирало, свържете се с Вашия общопрактикуващ лекар.

Въпреки че туберкулозата вече не е често срещана в Обединеното кралство, в световен мащаб от туберкулоза умират около 1,7 милиона души годишно.

Хепатит В ваксина – защита против хепатит В

Хепатит В ваксината не е част от програмата с планови имунизации в детската възраст. Понастоящем тя се прилага на бебета, чиито майки имат хепатит В, за да се предотврати разболяването на децата. За осигуряване на защита е необходим пълен курс на ваксинация.

Първата ваксина се прилага след раждането; втората на 1-месечна възраст, третата на 2-месечна възраст, а когато бебето стане на 12 месеца се поставя бустер за осигуряване на дълготрайна защита.

[page 24]

Какво представлява хепатитът?

Хепатитът е инфекция на черния дроб, предизвикана от вирус. Ваксината осигурява защита против тип В на вируса, но не и против хепатит, предизвикан от други типове на вируса.

Вирусът на хепатит В се предава чрез заражена кръв от майките към техните бебета. Ако жена е бременна и има хепатит В или ако се зарази по време на бременността, заболяването може да се предаде на бебето. Бебето може да не се разболее веднага след раждането, но има голяма вероятност да стане носител и да развие тежко чернодробно заболяване по-късно през живота си. Някои хора носят вируса в кръвта си, без да знаят.

На бременните жени в Обединеното кралство се предлага тест за хепатит В по време на антенаталните грижи. Ако жена има хепатит В, детето ѝ трябва да се ваксинира след раждането за предпазването му от заразяване. Кърменето на бебето е безопасно, при условие че детето получава ваксините навреме.

След имунизацията

Страничните реакции от ваксината против хепатит В обикновено са много леки. На мястото на поставяне на инжекцията може да има зачервяване, болезненост или чувствителност. Това продължава няколко дни (вижте също стр. 16).

За допълнителна информация посетете www.immunisation.nhs.uk и въведете „hepatitis b“ (хепатит b) в полето за търсене.

[page 25]

Обръщайте внимание за откриване на менингит и септицемия

Независимо че детето Ви трябва да се имунизира като бебе против Hib, менингит С и някои форми на пневмококови бактерии (всички, от които предизвикват менингит и септицемия), тези ваксини няма да защитят детето от други видове менингит и септицемия.

Както менингитът, така и септицемията (отравянето на кръвта) са много тежки. Важно е да разпознавате признаците и симптомите и да знаете какво да направите, ако ги забележите. Ранните симптоми на менингита и септицемията може да са подобни на настинка или грип (треска, повръщане, раздразнителност и неспокойствие).

Състоянието на заразените от менингит или септицемия обаче може да се влоши за часове, затова е важно да знаете признаците и симптомите.

Какво представлява менингитът?

Менингитът е инфекция на обвивката на мозъка и може да се причинява от няколко вида бактерии или вируси.

Инфекцията с менингококови бактерии може да предизвика заболявания, като септицемия, перикардит (възпаление на обвивката на сърдечната торбичка) и артрит (оток на ставите).

Какво представлява септицемията?

Септицемията е много тежко заболяване, при което кръвта се инфектира. Признаците са студени ръце и крака, бледа кожа, повръщане и тежка сънливост или трудно събуждане. Тези признаци може да се появят бързо. Ако имате съмнения, че Вашето дете или някой друг има септицемия, спешно потърсете помощ. Септицемията може да се получи със или без менингит.

При **бебета и малките деца** основните симптоми на **менингит и септицемия** може да включват:

- тежко главоболие, покрита с петна кожа, която побледнява или посинява;
- необичаен плач, стенание;
- неспокойствие, нежелание за допир;

[page 26]

- напрегнато подуване на фонтанелата (вижте краткия речник на стр. 28);
- унесеност и без реакция на повикване;
- отказ от храна и повръщане;
- треска, студени ръце и крака;
- скованост на врата, непоносимост към ярка светлина;
- конвулсии/гърчове.
- задух, учестено или необичайно дишане, сумтене;
- кожа, която е бледа, на петна или посинява;
- студени ръце и крака, болка в корема/ставите/мускулите;
- червени или пурпурни петна, които не избледняват при натиск (направете теста със стъклена чаша, обяснен на стр. 27).

При по-големи деца, юноши и възрастни симптомите на менингит и септицемия може да включват:

- скованост на врата;
- много силно главоболие (независимо че то само по себе си не е причина да се потърси медицинска помощ);
- непоносимост към ярка светлина;
- повръщане;
- висока температура;
- унесеност, трудно събуждане;
- обърканост и раздразнителност;
- конвулсии, гърчове;
- червени или пурпурни петна, които не избледняват при натиск (направете теста със стъклена чаша);
- кожа, която е бледа, на петна;
- студени ръце и крака/треперене, учестено или необичайно дишане, болка в крайниците/ставите/мускулите, болка в корема/диария.

[page 27]

Важно е да не забравяте, че не всеки ще получи всички изброени симптоми. Ако човек получи някои от изброените симптоми, особено червени или пурпурни петна, спешно потърсете медицинска помощ. Ако не можете да се свържете с Вашата клиника или все още се тревожите след като получите съвет, доверете се на инстинкта си и заведете детето в отделението за спешна помощ на най-близката болница.

Тестът със стъклена чаша

Натиснете страната на чиста стъклена чаша върху обрива така, че да видите дали обривът избледнява и изгубва цвета си при натиска. Ако обривът не променя цвета си, незабавно се свържете с клиниката.

Къде мога да получа повече информация за менингита?

Фондацията за изследване на менингита (Meningitis Research Foundation) и Тръста за менингит (Meningitis Trust) предоставят информация за менингита.

Фондация за изследване на менингита – позвънете на безплатната 24-часова гореща линия на [0800 8800 3344](tel:080088003344) или посетете уеб сайта на адрес www.meningitis.org

Тръст за менингит – позвънете на 24-часовата гореща линия на [0845 6000 800](tel:08456000800) или посетете уеб сайта на адрес www.meningitis-trust.org

Също така можете да попитате практикуващата сестра, патронажната сестра или общопрактикуващия лекар за съвет или позвънете на NHS Direct Wales на [0845 4647](tel:08454647)

Илюстрацията е предоставена от Тръста за менингит.

[page 28]

Кратък речник – описва някои от термините, които може да срещнете при имунизирането на детето Ви.

Ацелуларна ваксина против коклюш	Ваксина против магарешка кашлица, съдържаща части от клетките на бактериите, предизвикващи коклюш.
Анафилактична реакция	Незабавна и тежка алергична реакция, която изисква спешна медицинска помощ.
Бактерия	Един микроб. Множество микроби се наричат бактерии.
Конвулсия	Позната още като гърч. Медицинско състояние, при което мускулите се свиват и отпускат бързо, което води до неконтролирано треперене и обикновено безсъзнание.
dTaP/IPV и DTaP/IPV ваксини	Предучилищните имунизации, които осигуряват защита против четири заболявания – дифтерия, тетанус, коклюш и полиомиелит. Те съдържат ацелуларна ваксина против коклюш и инактивирана ваксина против полиомиелит.
Енцефалит	Оток на мозъка.
Гърч	Наричан още конвулсия (вижте по-горе).

[page 29]

Фонтанела	Пространство между черепните кости на темето на бебето. Тя обикновено се затваря на около двегодишна възраст.
Hib/MenC ваксина	Комбинирана ваксина, която предоставя защита против инфекции с хемофилус инфлуенце тип b и менингококови инфекции тип C.
Инактивирана полиомиелитна ваксина (IPV)	Полиомиелитна ваксина, изготвена от мъртви вируси.
MenC ваксина	Единична ваксина, осигуряваща защита против инфекции с менингококи тип C.
Неомицин, полимиксин и стрептомицин	Антибиотици, добавяни във ваксините, за да се предотврати заразяване с бактерии.
Пневмококова конюгирана ваксина (PCV 13)	Ваксина, която осигурява защита против инфекции, предизвиквани от 13 типа пневмококови бактерии.
Td/IPV	Комбинирана ваксина, която осигурява защита против три заболявания – тетанус, дифтерия и полиомиелит. Тя съдържа тетанус, ниска доза дифтерия и инактивирана полиомиелитна ваксина. Прилага се на млади хора от 13-годишна възраст, за да се подсилят нивата на защита.

[page 30]

Схема за обезщетения при увреждания от ваксини

Повечето имунизации се прилагат без никакви проблеми, но много рядко могат да се получат и проблеми. Схемата за обезщетения при увреждания от ваксини е създадена за подпомагане на настоящите и бъдещи финансови затруднения на лицето, засегнато от ваксинацията, и неговото семейство. Тя обхваща всички ваксини, описани в настоящата брошура, с изключение на ваксината против хепатит В. Има няколко условия, които трябва да бъдат удовлетворени, преди да бъде направено плащане. Ако се нуждаете от допълнителна информация, свържете се с:

Vaccine Damage Payments Unit
Department for Work and Pensions
Palatine House, Lancaster Road
Preston
PR1 1HB
Телефон: 01772 899944
Имейл: CAU-VDPU@dwp.gsi.gov.uk

[page 31]

Къде мога да получа повече информация?

Можете да се консултирате с практикуващата сестра, патронажната сестра или общопрактикуващия лекар или да позвъните на NHS Direct Wales на **0845 46 47**.

Посетете www.nhs.uk/

Тази брошура е налична на уеб сайта Имунизации на Правителството на Уелс:

www.wales.gov.uk/immunisation

Допълнителни бройки могат да бъдат получени от
Центъра за прес издания на Правителството на Уелс на:
имейл: **assembly-publications@wales.gsi.gov.uk**
или на телефона: **029 2082 3683**
(между 08.00 и 17.00 Пон. – Петък).

Всички въпроси относно брошурата могат да се адресират до:

Health Protection Division
Welsh Government
Cathays Park
Cardiff
CF10 3NQ
Тел.: **029 2080 1232** или **029 2080 1318**

[page 32]

Програма на плановите имунизации в детска възраст

Всяка ваксина се прилага като единична инжекция в мускула на бедрото или горната част на ръката.

Възраст за имунизирание	Заболявания, от които предпазва	Прилагана ваксина
Двумесечна възраст	дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит и <i>Хемофилус инфлуенце</i> тип b (Hib) Пневмококова инфекция	DTaP/IPV/Hib и PCV
Тримесечна възраст	дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит и <i>Хемофилус инфлуенце</i> тип b (Hib) менингит C (менингококова група C)	DTaP/IPV/Hib и MenC
Четиримесечна възраст	дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит и <i>Хемофилус инфлуенце</i> тип b (Hib) менингит C пневмококова инфекция	DTaP/IPV/Hib и MenC и PCV

[page 33]

Между 12- и 13-месечна възраст (до един месец след навършване на една година)	<i>Хемофилус инфлуенце</i> тип b (Hib) и менингит C Пневмококова инфекция морбили, паротит и рубеола	Hib/MenC и PCV и MMR
Три години и четири месеца	дифтерия, тетанус, коклюш и полиомиелит морбили, паротит и рубеола	DTaP/IPV или dTaP/IPV и MMR
Момичета на възраст 12-13 години	рак на маточната шийка, причинен от човешки папиломен вирус	HPV
От 13-годишна възраст	тетанус, дифтерия и полиомиелит	Td/IPV

[page 33]

Непланирани имунизации за деца, изложени на риск

Възраст за имунизирани	Заболявания, от които предпазва	Прилагана ваксина
При раждането (за бебета, при които има по-голяма вероятност да влязат в контакт с ТБ в сравнение с общата популация).	туберкулоза	БЦЖ
При раждането, 1-месечна, 2-месечна и 12-месечна възраст (за бебета, чиито майки имат хепатит В).	хепатит В	Нер В
Всяка година между септември и ноември (за деца с хронично заболяване, което повишава риска от грип).	инфлуенца (грип)	Грип
От 2-годишна възраст (за деца с хронично заболяване, което увеличава риска от пневмококово заболяване).	Пневмококово заболяване	PPV
(за братя и сестри на деца, податливи на тежка варицела).	лещенка	Варицела